

קיצור הלכות ערב פסח שחל בשבת

תענית בכורות

התענית מוקדמת ל"ב ניסן (יום חמישי), המשתתף בסעודת מצוה (סעודת ברית מילה סיום מסכת וכדו') נפטר מהתענית.

בדיקת חמץ

אור ליום שישי י"ג ניסן אחר צאת הכוכבים בודקים את החמץ ואחר הבדיקה אומרים את הביטול הנאמר לאחר הבדיקה.

יום שישי:

שרפת החמץ

ביום שישי שורפים את החמץ שמצא בבדיקה ואת החמץ שאינו זקוק לו לשבת. ישתדל לשורפו כמו בשנה רגילה, עד שעה 11.30. אם אינו משאיר חמץ לשבת יאמר את הביטול אחרי הביעור כבכל שנה. אם משאיר לחם לסעודה ראשונה ושניה של שבת (כפי שיוסבר להלן) אזי אומר את הביטול בשבת לאחר סילוק שיירי החמץ.

הכנות לליל הסדר

ביום שישי יש להכין את צרכי הסדר שיש מניעה להכניס בחג, כגון: צלית הזרוע, לנקות את החסה למרור, לכתוש את הגדרש לחרוסת, הדבקת נרות לחג, הדלקת נר נשמה לפני שבת שיהיה מוכן לחג, שעון שבת לליל הסדר וכדו'.

שבת קודש:

כידוע, על כל מאכלי השבת להיות כשרים לפסח והם ייאכלו בכלי פסח. באשר לקטניות, למנהג האשכנזים המחמירים שלא לאוכלם בפסח, אפשר לאוכלם עד סוף זמן אכילת חמץ גם בכלי פסח. קטניות כמובן אינם חמץ, ולכן הכלים שבישלו בהם קטניות, כשהם נקיים, אינם נאסרים לשימוש בפסח. עם זאת, יש המחמירים שלא להשתמש בכלי בו בושלו הקטניות 24 שעות אחרי בישול הקטניות, אך אין בעיה להשתמש בצלחות ובסכו"ם גם באותו יום.

מאחר ויש לסיים את אכילת החמץ עד שעה 10.10 בבקר, נהוג להקדים ולהתפלל תפילת שחרית בזריזות. שעות התפילה כפי שיפורסמו.

סעודות – ראשונה ושניה "לחם משנה"

כידוע יש לפתוח את סעודות השבת ב"לחם משנה". מאחר וכל האוכל לשבת הוא כשר לפסח נשאלת השאלה כיצד נקיים את מצוות הלחם משנה בשנה זו? (להשתמש במצות רגילות אי אפשר מאחר וחז"ל אסרו לאכול מצה בערב פסח) לכך ניתן להציע שתי דרכים לפתרון.

אפשרות ראשונה: לחמניות או פיתות.

על פי הצעה זו נשאיר לשבת כמות קטנה של לחמניות או פיתות שאינן מייצרות הרבה פירורים, ונשמור אותן היטב בשקית סגורה במרחק בטוח מכלים ומאכלים של פסח (והרחק מיזם של ילדים קטנים). בתחילת הסעודה לאחר נטילת הידיים נבצע את הלחם **מחוץ לבית, או במרפסת**, נאכל שם את ה"כזית" לחם (בזהירות שלא לפזר פרורים העלולים להיכנס הביתה) נשוב ונעטוף את שאר הלחם בשקית סגורה היטב, ננער מעצמנו את הפרורים וניכנס הביתה לאכול את סעודת השבת. בסעודת הבקר חייבים לסיים את אכילת החמץ (והקטניות לפי האשכנזים) עד שעה 10.10. אם לא הצלחנו לסיים את כל כמות הלחם שנשאר יש לפזר אותו ולזרוק לאסלה שבשירותים או, לשפוך על זה סבון ולהשליך לצפרדע של האשפה.

אפשרות שנייה: מצה עשירה.

מצה עשירה היא מצה שנילושה במי פירות או ביצים ולכל הדעות אין יוצאים בה ידי חובת אכילת מצה בליל הסדר. יש מחלוקת האם מותר לאוכלה בפסח. גם כאן האשכנזים מחמירים ואוסרים לאוכלה בפסח מחשש שמי פירות עלולים גם הם להחמיץ ורוב הספרדים מקילים בכך כאשר יש למצות אלו השגחה טובה לפסח. מכל מקום גם אשכנזים אינם מתייחסים לכך כחמץ ממש ואמנם אין לאוכלה לאחר זמן איסור אכילת חמץ אך אפשר להשתמש במצות אלו, לברך עליהן "המוציא" כמו על מצות רגילות לצאת בהן ידי חובת "לחם משנה" וכאמור לעיל לסיים אכילתן ולסלקן מהשולחן עד שעת איסור אכילת חמץ. יש אצלנו בכלבו לקניה מצה עשירה כשרה לפסח בהשגחה ראויה.

סעודה שלישית

הבעיה: כיצד נקיים סעודה שלישית שראוי לאוכלה אחר חצות?

ספרדים יכולים לאכול מצה עשירה גם בסעודה שלישית, אך לאשכנזים אין אפשרות לקיים סעודה שלישית עם פת בשבת זו, ולכן סומכים על השיטות שאפשר לקיימה גם במאכלים אחרים כגון, דג או פירות וירקות ולנוהגים להתיר קניידעלך מקמח מצה בערב פסח, יכולים אף לברך מזונות על הכופתאות ולאכלם בסעודה שלישית.

ליל הסדר

אין להתחיל בעריכת השולחן וסידורו אלא לאחר זמן צאת השבת בשעה, ואמירת "ברוך המבדיל בין קודש לקודש".

בליל הסדר על כוס ראשון אומרים קידוש והבדלה בסדר הסימן יקנה"ז, יין קידוש נר הבדלה זמן (שהחיינו). ברכת "בורא מאורי האש" מתייחסת לנרות החג.

יש יתרון משמעותי בערב פסח שחל בשבת, שאפשר להגיע לליל הסדר בנחת ורוגע לאחר שחווינו את מנוחת השבת וקדושתה. בשבת מומלץ להתכונן לליל הסדר אם בלימוד ההגדה ובתכנון דרכים להנגישה ולחבבה על כל המסובים, ואם במנוחה (בעיקר אם נצליח לשכנע את הילדים הצעירים לישון...) שתסייע לנו לחוש את הלילה הקסום והמיוחד הזה במלאותו.

חג כשר בריא ושמח

הרב יהודה